

CONTACT

BLAD

Historische Vereniging

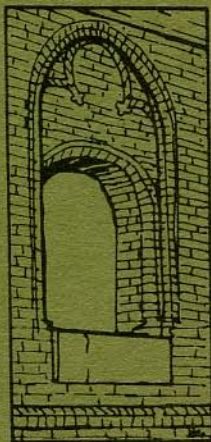
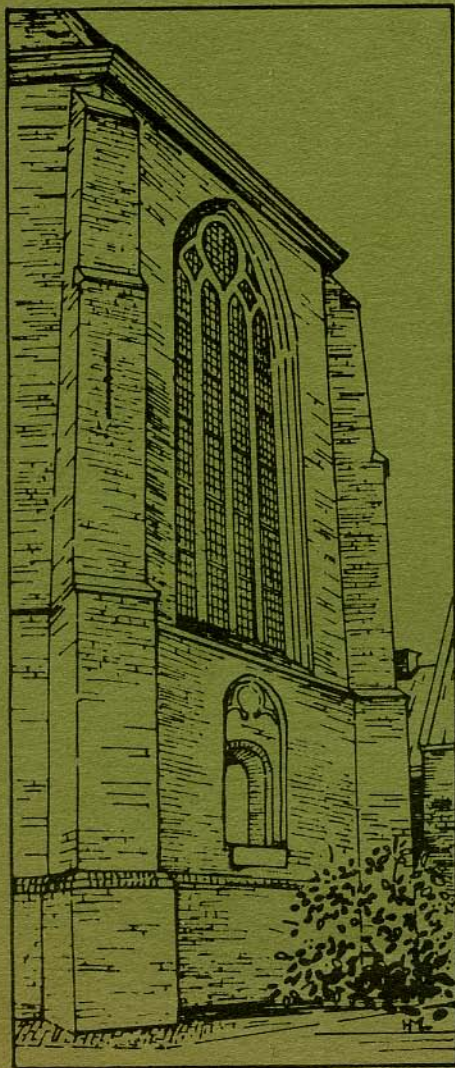
Barendrecht

5e Jaargang nr. 17

=====

december 1983

=====

Adres Historische Vereniging Barendrecht:

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht
Telefoon: 01806 - 18142

+:+:+:+:+:+

BESTUUR

- Hr. G. van der Schoor - voorzitter
Rijnstraat 17
tel. 13200
- Mw. J.W.E. Kouw - secretaris
Singel 32
tel. 16059
- Hr. C.J.A. Volgering - penningmeester
Alsemhof 4
tel. 15768
- Hr. P. van Bergeijk - lid
Ziedewijdsedijk 59
tel. 12252
- Hr. W.M. Groenenboom - lid
Voordijk 267
tel. 12617
- Hr. J.H. Kleinschmidt - lid
Mr. Thorbeckestraat 33
tel. 13349
- Hr. A.M. Overwater - lid
Jaagpad 65
tel. 12152

+:+:+:+:+:+

REDACTIE

- Mw. G.M.H. Eijkenaar-van der Haak Mw. J.W.E. Kouw
Wilhelminastraat 19 Singel 32
tel. 12110 tel. 16059

Illustraties: Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
De Manning 64, Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

- Hr. J.M.J. Tieman Hr. H. van Herwerden
Vlietweg 12 1e Barendrechtseweg 136
tel. 14103 tel. 12789

+:+:+:+:+:+

VAN DE REDACTIE

Ofschoon geen speciaal herdenkingsnummer naar aanleiding van "500 jaar Binnenland" toch wel een bijzondere uitgave van ons blad.

Dank zij de toetreding van een nieuw redactie-lid is het mogelijk geworden het Contactblad een handzamere vorm te geven. We hopen dat dit uiterlijk ook bij onze leden/lezers in de smaak zal vallen.

Vanaf deze plaats willen wij de heer Kramer van de Lage-re Agrarische School danken voor de prettige wijze waar-op hij ons altijd ter wille is geweest met het vermenig-vuldigen van ons blad in de afgelopen jaren.

Wanneer we de verschijningsvormen van het Contactblad zo eens bekijken, zit er een stijgende lijn in deze vorm hieraan heeft ook de heer Kramer zijn steentje bijgedragen. Daarom nogmaals dank voor de medewerking.

Over de uitbreiding van de redactie nog het volgende:

"Als dan onder het hoofd "REDACTIE",", zo stond er in de tweede alinea van bladzijde 4, Contact Blad nr. 16, september 1983. Namelijk als er dan een nieuwe naam zou staan, die de wacht van de heer Van Herwerden zou hebben afgelost, welnu dan was de voortzetting van het redactie-werk verzekerd geweest en daarmee de continuïteit. Laten er nu twee nieuwe namen staan en bovendien de beide namen die al enige jaren lang op het binnenveld prijken.

Mevrouw Eijkenaar vindt, naast haar taak van huisvrouw en moeder van twee zoons (7 en 3 jaar), er aardigheid in zich te richten op het schrijven van bijdragen. Zij meent daarin geheel onervaren te zijn. Dat kan, als je nog niet eerder wat schreef voor een verenigingsblad. Maar juist dezer dagen is zij in het diepe terechtgekomen, en hoe zij daar haar hoofd boven water hield zult U zelf op enkele van de volgende bladzijden kunnen vaststellen.

Weer op ander terrein heeft ook de heer Tieman er aardigheid in. Zijn dagelijks werk ligt op grafisch gebied en zoals we begrepen als buitenstaanders, nogal gevarieerd. Hij heeft een brede scala van belangstelling, maar één daarvan is - tot in zijn vrije tijd - zijn grafische vak.

Zijn aardigheid gaat er nu naar uit ons Contact Blad een ander aanzien te geven en de kwaliteit daarvan op te voeren. Zijn taak gaat dus liggen in aansluiting op en in samenwerking met mevrouw Kouw, die de lay-out voor haar rekening blijft nemen voor dat de heer Tieman zijn aandeel levert.

Ook voor hem geldt dat U zelf het resultaat reeds met dit nummer kunt waarnemen.

En nu dit alles in kannen en kruiken is heeft de heer Van Herwerden besloten voorlopig zijn naam in het rijtje te laten staan. Over en weer met instemming. Misschien juist nu, nu het redactieteam met twee versterkt is, is er ter wille van de voortgang in aansluiting op de tot nog toe gevolgde weg, reden nog een tijdje mee te draaien tot het nieuw samengestelde team is ingespeeld.

Dat hij als lid van de vereniging incidenteel nog wel eens een artikel zal schrijven lijkt voor de hand liggend.

Na deze lange redactionele inleiding nog snel even iets over hetgeen U nog meer in ons blad aantreft.

Onder de bestuursmededelingen gaat de heer Van der Schoor nog even in op de tentoonstelling "100 Jaar Oranje-Vorstinnen".

De heer Van Herwerden levert, namens de redactie een bijdrage ter gelegenheid van "500 Jaar Binnenland". Zie blz. 5.

Ook weer een artikel van de heer Schop, beginnend op blz. 8. Ditmaal over de kerk en de polderarchieven van Barendrecht.

Een verslagje over het bezoek aan het Streekmuseum "Crimpernhof" op blz. 14 en het eerste artikel van onze nieuwe redactiemedewerkster, mevrouw Eijkenaar-v.d. Haak op blz. 15.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

EXPOSITIE 100 JAAR ORANJE-VORSTINNEN

Jammer, dat de meesten van onze leden deze tentoonstelling in "De Schalm" niet bezocht hebben tussen 19 en 24 oktober. Een beetje teleurstellend voor hen die de voorbereiding en inrichting verzorgden, en voor de oppassers gedurende de 22 uur dat de tentoonstelling geopend was.

Maar het meest spijtig voor U zelf, want het was beslist de moeite van een bezoek waard. Sommigen kwamen zelfs drie keer.

Uw Historische Vereniging bedekte met circa 100 boeken en boekjes 14 tafels, terwijl naast de 12 panelen met foto's van de organiserende instantie, er bovendien 10 gevuld werden met platen van ons Koninklijk Huis over 100 jaar. Gelukkig waren de reacties van de meeste van de in totaal 135 bezoekers zeer positief. We kregen, naast nog enkele toezeggingen, meteen al 17 boeken over het Koninklijk Huis, die nog in onze verzameling ontbraken. Plus nog een aantal andere voorwerpen en papieren, waaronder de Oprechte Haarlemsche Courant uit 1813.

Het verzorgen van onze Oranjeverzameling is nu eigenlijk een van de vele deeltaken, waarin het werk te verdelen valt. Het zou prettig - en niet al te veel werk - zijn als een der leden dit op zich zou willen nemen. Het gaat dan bijvoorbeeld over het meedenken hoe de verzameling kan worden uitgebreid. Zo mogelijk het bezoeken van rommelmarkten, waar nogal eens "Oranjespul" te koop is. Bovendien bezitten we een stapeltje kranten en veel losse knipsels die op volgorde gelegd moeten worden en daarna op A4-vellen opgeplakt. U moogt dit ook thuis doen - telkens een uurtje als U zin hebt; wij hebben er geen haast mee - al doet U er bij wijze van spreken een jaar over.

Wie wil zich met mij in verbinding stellen om dit eens te bekijken en te bepraten?

We hebben nog vele plannen, maar te kort handen. En vele handen maken het werken lichter. Het leuke bij het werk voor de Historische Vereniging is dat veel dingen maar één

keer gedaan behoeven te worden. Alles wat gedaan is, daar kunnen ook anderen, en nog wel levenslang van genieten.

In een nabeschouwing in "De Schakel" schreven we, dat als er in ons volgende onderkomen een kamer overblijft, het leuk zou zijn daar een permanente Oranjekamer van te maken. Naar ruwe schatting zullen we thans een vijfde bezitten van alles wat rond het Koninklijk Huis is uitgegeven. Mocht U iets hierover bezitten en willen afstaan We houden ons bij den voortduur aanbevolen.

G. van der Schoor.

NIEUWE LEDEN

Sinds de vorige opgave zijn er weer zes nieuwe leden ingeschreven:

aug.	1983	:	H. van Mastrigt
sept.	"	:	mw. P. Leeuwenburg
"	"	:	mw. J. Broersma-Ouderkerk
okt.	"	:	mw. M.P. Scheurkogel-v.d. Sloot
"	"	:	mw. J.P. Holswilder
"	"	:	S. Kanis

Totaalstand op dit ogenblik: 232 leden.

NIEUWE AANWINSTEN

Handgeborduurde zwarte knopen van trouwpak, houten deurknoppen, baby-omslagdoek, houten ijsballen, gietijzeren afstandpaal (van Dordtse Straatweg) kruiwagen, schoorsteenkleed, zeer veel voorwerpen, boeken, kalenders, enz. van ons Koninklijk Huis (zie ook blz. 3), keukengerei, verslag van het vonnis van de terdoodveroordeling van Soetje Heynenoort te Ridderkerk in 1800, Staatscouranten uit 1972, 1973 en 1975, schoolplaten, gasrantsoenkaart en distributiebon uit 1919, boeken, kinderlaarsjes, vliegniers(?)laarzen, twee rolletjes film met Bevrijdingsfeest 1960.

500 Jaar Binnenland

Bestuur en redactie hebben in onderling overleg besloten af te zien van verschijning van een speciaal herdenkingsnummer ter gelegenheid van 500 Jaar Binnenland.

Zoals de herdenking in haar geheel - bijeenkomst op 6 december a.s. in de Dorpskerk en tentoonstelling gedurende enige daaropvolgende dagen - een sober karakter draagt, zo is dat ook het geval met dit vierde kwartaalnummer 1983. Dat dit juist in een geheel nieuwe vorm verschijnt is het gevolg van een samenloop van omstandigheden, die geheel op zichzelf staat. Over die - gelukkige - samenloop kunt U elders in dit blad lezen.

Ter zake.

Aan beide vermelde vormen van herdenken wil de redactie harerzijds een bescheiden bijdrage leveren, die qua inhoud geen enkele historische pretentie heeft.

"5e Jaargang" staat vermeld op de voorzijde van dit decembernummer. In vergelijking met de verjaardag van Polder Binnenland een leeftijd die eerder die van een baby dan van een kleuter is. Daarom alleen al is bescheidenheid geboden.

Bescheidenheid bij herdenking van hen, die nu vijfhonderd jaar geleden het besluit tot bedijking namen.

Bescheidenheid bij herdenking van hen, die uitvoering gaven aan het genomen besluit.

Bescheidenheid bij herdenking van hen, die door de loop van al die tussenliggende jaren heen, onafgebroken zorgdroegen voor bewaking en instandhouding.

Instandhouding en steeds verdere uitbouw, tot op de Delta werken toe. Bewaking, het ene jaar in, het andere uit, gedurende alle getijden. Met succes bekroond dankzij onvoorstelbare volharding, inventiviteit en - niet zelden - moed. Maar ook bewaking die, ondanks diezelfde volharding, vindingrijkheid en moed, het onderspit moest delven tegenover ongetemd natuurgeweld.

Zo hebben generaties door, vóór en na, - om in stijl te blijven - elkander de schop doorgegeven, eeuwenlang voor de meesten onder levensomstandigheden gespeend van alles wat méér was dan werken en voorziening in de meest directe levensnoodzaak. En ook dat laatste was er vaak niet bij. Missoogst, veesterfte, ziekte, watersnood en (drink)-watergebrek. Armoede bij thans onvoorstelbaar harde sociale verhoudingen.

Aan dit korte "Van de Redactie" zou een essentieel bestanddeel ontbreken, als daarin werd voorbijgegaan aan het, met name ook in deze streken diep gewortelde geloof in de Schepper en Onderhouder van het leven van mens en dier en al het andere dat tot de schepping behoort. Een geloof waaraan kracht ontleend bij leven en sterven. Leven dat - ervaring door geslachten heen - abrupt kan worden afgesneden, nochtans ook ruimte laat voor de Zeeuwse wapenspreuk "Luctor et Emergo". Weergave van levensmoed, die niet alleen in het Zeeuwse land, maar zeker ook in de aangrenzende Hollandse Delta dat leven mede bepaalt.

In de aanvang van dit artikel werden twee vormen van herdenking genoemd. Dat het daarmee zou zijn afgelopen is een onjuiste gevolgtrekking. De herdenking heeft namelijk ook het idee voortgebracht, de hoogste klassen van de Barendrechtse scholen te betrekken bij het hele poldergebeuren naar aanleiding van dit 100e lustrum. Aanvangende met tentoonstellingsbezoek, kan via een lesbrief, waarin buitengewoon levendig informatie wordt aangereikt, worden toegewerkt naar een fietstocht langs een aantal tot de verbeelding sprekende objecten in de polder. Dat laatste zal wel tot het komende voorjaar worden bewaard.

Herdenking, waarbij de verhouding van mens tot de hem omringende natuur vooral sterk naar voren komt. Zo in het verleden, zo nu.

Graag geef ik daarom aan U door wat een man, representant van onze tijd, al behoorde hij reeds tot de oudere generatie, uit ervaring meedeelt:

"Door veiligheid en luxe wordt je afgeschermd van het leven zelf. Je hebt de lucht nooit gezien, tot je

naar de sterren hebt opgekeken om veiligheid bij hen te zoeken. Je hebt de lucht nooit gevoeld, tot je te kampen hebt gehad met het geweld van de storm. Je zult de oceaan nooit kunnen begrijpen, tot je er alleen op bent geweest en er de eenzaamheid van hebt gevoeld."

Charles Lindbergh (Piloot solovlucht
New York - Parijs, 1927)
The Spirit of St. Louis

vH.

Zoals reeds vermeld in de uitnodigingsbrief vindt de bijeenkomst ter herdenking van de vijfhonderd jaar geleden gesloten overeenkomst tot bedijking van de Polder Binnenland plaats op 6 december a.s. in de Dorpskerk. Aanvang 20.00 uur.

In aansluiting op deze bijeenkomst is er gelegenheid de tentoonstelling te bezichtigen.

De tentoonstelling is verder open op

woensdag 7 december van 14.00 - 17.00 uur

19.30 - 22.00 "

donderdag 8 december van 09.00 - 12.00 "

14.00 - 17.00 "

19.30 - 22.00 "

vrijdag 9 december van 09.00 - 12.00 "

DE KERK VAN BARENDRECHT

De eerste aanwijzing met betrekking tot de kerk van Barendrecht vindt men in de verleibrief van de Abt en het Convent van het klooster genaamd de St. Paulus-Abdij te Utrecht gedateerd 12 maart 1264. (Heerlijkheids Archief Barendrecht, Inventaris nr. 85).

In deze verleibrief belenen Heidericus Abt en het Convent aan Theodericus van Reden het derde deel van de tienden in Berendrech. De abt behoudt aan zich het benoemingsrecht of patronaatsrecht voor van de in Barendrecht te bouwen kerk. Of zoals het in de vertaling van de heer J. van Veelen luidt:

"Verder zal het benoemingsrecht of het patronaatsrecht van de kerk die daar ook gebouwd zal worden, vrijelijk ter beschikking staan aan de abt van ons klooster. En van de eedergenoemde tienden van de bezittingen die bij genoemde kerk behoren, heeft genoemde Theodericus de beschikking overgelaten aan de regering die onze abt zal treffen. Bovendien zal de abt altijd zijn bode naar die kerk zelf zenden.

Er wordt aangenomen, dat de kerk in hetzelfde jaar 1264 gebouwd is.

Dat de kerk in de 13e eeuw gebouwd is blijkt uit het feit, dat een pastoor van West-Barendrecht een spitael of ziekenhuis sticht te Brielle op St. Bartholemeusdach 1293. (Bijdrage Bisdom Haarlem 2e deel).

In een staat van bezittingen van de St. Paulus-Abdij te dateren tussen mei 1301 en 16 september 1320 wordt vermeld, dat Gelijs van Barendrecht beleend is met alle smaltienden van de parochi van Barendrecht. (ONS VOORGESLACHT No. 152 febr. 1967. De bezittingen rond Rotterdam van de St. Paulus-Abdij door C. Hoek).

Ook in een verleibrief van 24 mei 1328 (Inventaris Nr. 85.2) wordt gesproken over de kerk van Barendrecht en over de tienden en vrucht van deze kerk. In deze verleibrief verleent "Ghernant van Calingham bider gratien goedes Abt tot Sinte Pouwels d utrecht" het derde deel van de tienden te Berendrecht, opgedragen door heer Diederic van Reyde, ridder, en gelegen in het gerecht van Johan here Gilly's

zoon, diens oudsten zoon Gillys.
Bepalingen in deze brief zijn:

"Vort sint vorwarden dat die gheist vander kerke te
"Berendrecht ons ende onse nakomelinghe abde sinte
"Pouwels vrilike to behoren sel ende van den goede
"tiende ende vrucht die der kerke to behoren seller
"wi disponeren na onsen goetdonken. Vort sint vorwar-
"den dat wi of onse nakomelinghe abde sinte Pouwels
"altoes onsen boden senden sellen tot deser voerse-
"der kerke alse onse onse vrucht van desen voerseiden
"tiende te ghaderen te verkopen ende te deelen.....

(int jaer ons heren dusent drehondert achte ende twintich
des Dinsedaghes na Pincter-Daghes - In onsen sale.)

De rekeningen van de provisor van Zuid-Holland over de
jaren 1328 - 1331 vermelden als kerkdorpen in de Rieder-
waard buiten de heerlijkheid Putte: Berendrecht,
Riederkercke en Karnisse.

Bij de bouw van de Utrechtse Dom moest elk kerkdorp zijn
steentje in de kosten bijdragen. Op de lijst van kerken
van de Utrechtse Domfabriek van 1395 in het dekenschap
Zuid-Holland komen de volgende kerkdorpen in de Rieder-
waard voor: Roedem, Riederkerck, Carnesse, Berendrecht
en Pendrecht.

In Inventaris Nr. 112 bevinden zich afschriften van ver-
leibrieven, enz. Naar verluidt zou zich hierin ook een
verwijzing naar de kerk bevinden. Op het ogenblik is
echter Inventaris Nr. 112 niet toegankelijk, daar de
stukken door beschadiging in zijn geheel moeten worden
getranscribeerd.

Door de watervloeden van 1375 en 1421 is de kerk van Ba-
rendrecht ten onder gegaan, evenals de kerken van Carnis-
se en Pendrecht.

Volgens getuigenverklaringen in een proces in 1558/1559
heeft de eerste kerk van Barendrecht op een andere plaats
gestaan dan waar de huidige Hervormde Kerk staat, nl. op
het eilandje "Den Ouden Dijck" bedijkt met de Zuidpolder.
Dus het dorp (West)-Barendrecht was voor de grote vloeden
een paar kilometer zuidelijker gelegen. Over dit onder-
werp later meer.

Voor de Historische Vereniging is de volgende vraag nog een open vraag:

"Heeft er tussen 1375 en de ingebruikneming van de nieuwe dorpskerk in 1512 op de huidige plaats van de Hervormde Kerk een kerk of kapel gestaan?"

Mogelijke aanwijzingen kunnen zijn:

a. De in 1771 in de grond gevonden steen met het opschrift:

"INT JAER JHU MCCCLXXIIII BRAC DIT LANT VĀ BARĒDRECHT Ī "

is ingemetseld in de Hervormde Kerk.

Deze steen moet na 1375 in een gebouw ingemetseld geweest zijn. Maar in welk gebouw?

b. Op een document van 1473/1474 uit het Gemeente Archief Dordrecht komt voor:

"gegh(eve) heer Jan Alins pastoer vā barēdrecht XV st(uivers) IIII deuts:"

In 1473/1474 was er dus een pastoor in Barendrecht. Hieruit volgt, dat er in die jaren tenminste een kapel in Barendrecht gestaan moet hebben.

c. Bij restauratiewerkzaamheden van de Hervormde kerk in de jaren 1960/1962 is een stuk muur gevonden van vermoedelijk oudere datum dan 1512.

POLDERARCHIEVEN VAN BARENDRECHT

In de 17e eeuw en begin van de 18e eeuw werden de polderarchieven bewaard door de dijkgraaf, die tevens ambachtsheer was. Deze archieven bevonden zich in een lange houten kist met slot.

Zover nu bekend is deze kist zoek. De vraag rijst: "Bestaat deze kist nog met de stukken, die er 2½ à 3 eeuwen geleden in lagen?" Zo ja; "Waar is deze kist gebleven?" In welk archief of familie-archief bevindt zich deze kist?"

Het is bekend, dat soms gedeelten van de archieven bij het overlijden van de ambachtsheer in andere families terecht kwamen. Soms doordat de ambachtsheer geen mannelijke opvol-

ger had of omdat de heerlijkheid aan een ander verkocht werd. Soms werden ook stukken uit de archieven na het overlijden van de ambachtsheer door andere familieleden dan de erfopvolger meegenomen. Dit kan men onder andere lezen in het Heerlijkheids Archief van Barendrecht Inventaris Nr. 114. Hierin komt voor: "Repertorium of Register van Stukken, Charters, of Papieren conserneerende De Ambachts Heerlijkheid Oost Barendrecht geformeerd door Mr. Nicolaas vander Dussen Heere van Oost Barendrecht Anno 1746". In dit register komt onder nr. 34 voor:

"1729 Den 30 julij Een copij Authentijk van Authorisatie van den Hoogen Raad aan de Heer Ewout van der Dussen als Ambagts Heer van Oost Barendrecht omme de papieren en bescheiden van die Heerlijkheid te moogen ligten uit de huize van dese selfs aanbehuwt Zwager Mr Damas van Slingelandt: en deselfs Huisvrouwe Catha Alida van der Dussen te Dordrecht.

Het zou voor de Historische Vereniging van het grootste belang zijn, wanneer deze kist met inhoud (indien nog bestaand) gevonden zou worden. Want dan zou de geschiedenis van Oost-, West-Barendrecht en Carnisse geschreven kunnen worden vanaf 1264 tot op heden zonder al te grote hiaten.

Wel bevinden zich in het Heerlijkheidsarchief van Barendrecht verscheidene afschriften van stukken die in deze kist lagen. De afschriften waren nodig als bewijsstukken bij gevoerde processen in de 17e en 18e eeuw.

Wat betreft de inhoud van de kist zijn wij niet in het onzekere gelaten. Door Nicolaas van der Dussen, een voorvader van de eerder genoemde Nicolaas is een inventaris opgemaakt van het Heerlijkheidsarchief Inventaris Nr. 114. De inventaris is gedateerd 1^e junij 1698. Onder Nr. 51 komt voor:

"Inventaris van stukken van de polders van Barendrecht leggende in een groote houtte kist onder mij berustende.

Als bijlage is bijgevoegd:

Nr. 51

Inventaris van stukken leggende in een groote houtte kiste,

dewelcke ick Nicolaas van der Dussen gevonden hebben staende op een solder in't huijs van d' heer Jacob van Beveren heere van Swijndrecht in overleden is bij de groote kerck tot Dordrecht nu int Comptoir tot Dordrecht.

- Veel oude reeckeninghen beginnende met de bedijckinge van t binneland van Barendrecht 1483 ende vervolgens soo van d'andere polders doch niet compleet
- Bestedinge van de dijckagie van 't binneland
- Proces van de jngelanden jegens de heeren raeckende het thiende gewasch van 't koolsaet
- Proces tusschen Dijckgraven ende Heemraden tegens d'heer Adriaen Sandeligh cum suis over het inbedijcken, leggen van dammen, maken van sluijsen tot nadeel van sijne visserije gelegen voor Oostbarendrecht¹⁾
- Accoort tusschen Dijckgraven ende Heemraden met d'hed Aernt franchen Schout der Stad Delft ende pieter van Rhoon als grontheer van Pendrecht over 't de limiten daer men begon de sluijs te leggen
- Item jegens die van Robbenoort van het toedijcken van de Koedoot 1570 en 1578
- Verschijde quohieren van Mergentalen
- Verschijde verlijen van Westbarendrecht 1523 en 1577
- Reeckeninge van 't inkomen van Riederkerck
- Ganckpadt aen wedersijde van de vliet
Geen vlieten sijn voor desen bevist
- Submissie van de ses geestelijcke gilden binnen Dordrecht²⁾
- 't stellen van een watermolen in de Suijdpolder van Barendrecht
- Swaerte van Dijck van 't buijteland van Barendrecht
- Bedijcken van de gorsen van Barendrecht
- Keuren van Dijckgraven en de Heemraden van Barendrecht
- Limiten uitwateringe van de sluijsen van Barendrecht ende Carnisse

1) Uit dit proces zijn afschriften gemaakt van de getuigenverklaringen, dat Barendrecht voor 1421 zuidelijker lag op het eilandje "Den Ouden Dijck".

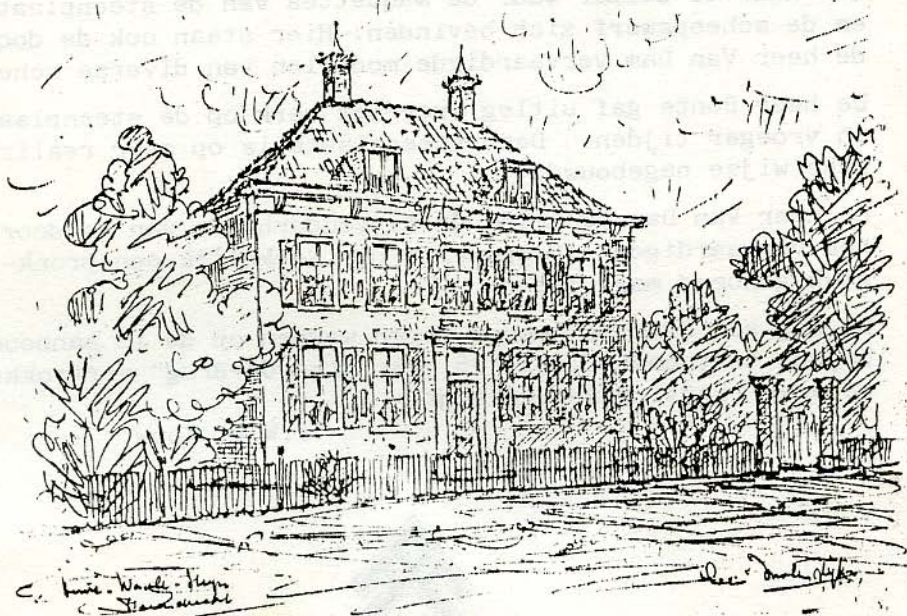
2) Dit betreft de verkoop van grond op 12-10-1540 door de zes gilden aan de Heer van Roden in het grensgebied van Carnisse met Pendrecht.

- Accoort met d' heer van Rhooon over d'uitwateringe
- Limiten van Carnisse
- Inschrijvingen van Dijcken

Blijkens een publikatie in De Schakel van enkele tientallen jaren geleden door de heer C.D. v.d. Hoek, in leven koster van de Dorpskerk, lagen ook in de kist drie rekeningen van de kerk. Deze rekeningen hadden betrekking op de bouw en de aanschaf van benodigdheden voor de eredienst in de jaren 1510, 1511 en 1512.

Gezien de stijl en woordkeus was dit document vermoedelijk afkomstig uit Inventaris Nr. 113. Helaas konden van de oorspronkelijke vijf katernen er slechts twee gefilmd worden.

J. Schop

Heerenhuis "Waale - Steijn" aan de Dorpsstraat te Barendrecht.

BEZOEK AAN HET STREEKMUSEUM "CRIMPENERHOF"

De excursie naar het Streekmuseum "Crimpenerhof" op 15 oktober j.l. kan zeker als geslaagd worden beschouwd. Het aantal belangstellenden - vijftien in getal - was niet wat we hadden verwacht, maar nu was dit aantal net niet te groot om elkaar voor de voeten te lopen bij de bezichtiging van alle interessante zaken.

Na een woord van welkom door mevrouw Van Hooft, leidde de heer Keizer ons o.a. langs het aardewerk, de mooie kamer, de boeren gebruiksvoorwerpen en leerde ons en passant de herkomst van verschillende Nederlandse spreekwoorden en gezegden.

In de verzameling bevindt zich ook een ijzeren hoepel. Een van de jeugdige aanwezigen zou het even proberen, maar dat viel toch niet mee. Daarentegen had de heer Visser, ondanks zijn hogere leeftijd er nog geen enkele moeite mee; hij hoepelde nog lustig door de stal.

Na de boerenwagens, arresleden en brandweerwagens ging het naar de zolder waar de maquettes van de steenplaats en de scheepswerf zich bevinden. Hier staan ook de door de heer Van Dam vervaardigde modellen van diverse schepen.

De heer Bonte gaf uitleg over het werk op de steenplaats in vroeger tijden. Deze steenplaats is op zeer realistische wijze nagebouwd.

De heer Van Dam vertelde de bijzonderheden van de door hem vervaardigde scheepswerf, die werkelijk een pronkstuk genoemd mag worden.

Na nog een blik te hebben mogen werpen op de in aanbouw zijnde tentoonstelling "25 jaar Alberda-Brug" vertrokken we weer richting Barendrecht.

J.W.E. Kouw

EEN EERSTE SCHREDE OP HET REDACTIONELE PAD

Op een mooie herfstmorgen in november zijn enkele leden van de vereniging 's morgens om 09.00 uur al paraat om te gaan kijken naar een uitgegraven singel in het plan Molen-vliet, waar de grond nu bouwrijp gemaakt wordt. Een enkeling zelfs met een schrepel die weggemoffeld (en ook niet gebruikt) wordt om de mensen in de kranen verderop niet ongerust te maken dat wij de scherp uitgegraven kanten van de singel zouden beschadigen.

Wat een mooi gezicht, zomaar op een plaats waar men anders aan voorbij zou gaan, zoveel lagen grond, de een scherp van de ander te onderscheiden, op elkaar. De onderste laag is een kleilaag, de mensen om mij heen zeggen dat die zeker voorromeins moet zijn. Uit deze laag zijn ook twee boomstammen gehaald, die dus zeker twintig eeuwen oud moeten zijn, maar daarover straks meer. Op de klei een laag veen, op sommige plaatsen ca. 70 cm, dan weer wat minder dik. Deze veenlaag is ontstaan tot het jaar 1373, het jaar dat het water het land inbrak. Op dit veen is door de zee jaar na jaar slib achtergelaten, tot in 1555. Per jaar bleef ongeveer 1 cm zeelei, zeezand achter. In 1555 maakte mensenhand een einde aan het instromen van de zee en werd de polder bedijkt. Een snelle rekenaar weet dus dat de laag waarop wij staan ca. 180 cm dik moet zijn.

Op één plaats is er een diepe inham in het veen, het veen is hier bijna helemaal weg. Dat is de plaats waar vroeger een kreek moet hebben gelopen, misschien heeft deze kreek wel in verbinding gestaan met de vliet die nu nog wat verder tussen de boerderijen loopt. Omdat deze kreekbedding is gevuld met een beter doorlatende grond is op deze plaats veel ijzer te zien. Door het blootstellen aan de lucht verkleurd tot roestbruin.

Dan wordt een kluit aarde opgeraapt en wordt mij verteld "kijk, hier heb je een overblijfsel van uitwerpselen van mens of dier". In de aarde een spoor helder blauw.

Iemand loopt zoekend naar de grond te kijken en vindt opeens een kleine scherf van een pijpenkop. Er staat een kroontje op. Thuis bekijken van welke fabriek dit afkomstig is.

Nu over de twee stammen die naast de singel liggen, een

echte boomstam en een merkwaardig (afgespleten?) stuk. Boomstammen van eeuwen her. Een afgebroken tak ernaast geeft misschien uitsluitsel over de soort. Een els? ... nee, te dik. Een populier? ..., nee, de jaarringen zijn te dicht op elkaar, het moet een boom geweest zijn die niet erg snel groeide. Er wordt nog eens om de boom heen gelopen en iemand zegt ineens: "Ik houd het op een es, dat kan want een es groeit in een vochtige omgeving".

In overleg wordt besloten een schijf van de boom af te zagen met een trekzaag (dat zal een heel karwei zijn) en deze schijf tentoon te stellen op 6 december en volgende dagen.

Dit karwei wordt zeer verlicht door de gemeente, die het werk voor de vereniging doet met een machinezaag en van de boom vier schijven afzaagt. (Dank daarvoor.) Later wordt mij verteld, dat de boom toch een els moet zijn. Misschien kan iemand na een bezoek aan de tentoonstelling hierover uitsluitsel geven?

Een stuk verderop geschiedenis die dichterbij ligt. De boerderij voor de uitgegraven singel is een paar keer afgebrand en het puin is een keer in een droge sloot achter het huis gestort. Dus zie je in de kleilaag een inham, gevuld met afvalmateriaal van onze nog niet zo verre voorouders.

Al met al een boeiende en leerzame ochtend voor een nieuwkomer in Barendrecht.

G. Eijkenaar-v.d. Haak

OPZICHTIGINGSTIJDEN VERZAMELINGEN

Verzamelingen in groepen van tien personen (voorlopig alleen op woensdagmiddag of woensdagavond).

V.P. telefonisch aanmelden vooraf op nr. 18142.

Bij geen gehoor:

voor woensdagmiddag bij de heer P. van Bergeljk,
tel. 12252

voor woensdagavond bij de heer A.G. van de Garde,
tel. 14423

+:+:++:++:++

CONTRIBUTIE

Minimaal f 13,50 per jaar. Het beschikbaar stellen van een extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken van de contributie kan geschieden op bankrekening

nr. 64.42.22.204 bij de Credit Lyonnais Bank Nederland te Barendrecht; gironummer van de bank: 16 87 126 of

op gironummer 25 30 926 t.n.v. de Historische Vereniging Barendrecht.

+:+:++:++:++

contactpersoon WERKGROEP BODEMONDERZOEK:

Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
De Manning 64
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

contactpersoon WERKGROEP GENEALOGIE:

Hr. A.M. Overwater,
Jaagpad 65
Barendrecht
tel. 01806 - 12152

+:+:++:++:++